

Perheterapia

2/11

27. Vuosikerta

- Perhearviointi – perheen voimavarojen, vahvuuksien ja vaikeuksien arviointimenetelmä
- Kulttuurinen identiteetti ja perheterapia – miten toimia terapeutina eri kulttuuritaustan omaaville ihmisille
- Mikä helpotus: minua ei ole! – ei-minä ja tyhjiys psykoterapiassa

Sisältö

Päätoimittajalta.....	3
Perheterapiayhdistyksen puheenjohtajalta.....	4

Artikkelit

Marjukka Laukkanen:

Perhearviointi – perheen voimavarojen, vahvuuksien ja vaikeuksien arviointimenetelmä.....	5
---	---

Päivi Korkeala:

Kulttuurinen identiteetti ja perheterapia – miten toimia terapeuttina eri kulttuuritaustan omaaville ihmisille.....	17
---	----

Tapio Malinen:

Mikä helpotus: minua ei ole! – ei-minä ja tyhjiys psykoterapiassa.....	26
--	----

Esseitä perheterapiasta

Onnellisuuden pelko ja sanojen varjot.....	41
--	----

Haastattelu

”Arvosta kaikkea luontoa, myös ihmisiä” – Erkki Väisänen haastattelu.....	44
---	----

Perheterapiayhdistys

Tiedetoimittaja: Parentifikaatio – roolien vääristyminen perheessä, syitä ja seurauksia	49
--	----

Ajankohtaiset tapahtumat ja uutiset

Sören Hertzin haastattelu.....	60
--------------------------------	----

Yhteystiedot.....	65
-------------------	----

Suomen Mielenterveysseura Koulutuskeskus

Koulutuksia ja ilmoituksia.....	68
Kirjoittajaohjeet.....	70

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA Eila Okkonen
PÄÄTOIMITTAJA Jarl Wahlström
TOIMITUSSIIHTEERI/TAITTO Heljä Meuronen

TOIMITUSNEUVOSTO

Jukka Aaltonen
Heikki Helinko
Tapio Ikonen
Annikki Kaikkonen
Ritva Karila-Hietala
Pentti Kivinen-Aalto
Katriina Kuusi
Tuula Multasuo
Eila Okkonen
Tero Pulkkinen
Florence Schmitt, puh. joht.
Jarl Wahlström

TOIMITUS JA ARKISTO

Ratamestarinkatu 9
00520 Helsinki

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET JA LASKUTUS

Mervi Venäläinen
puh. (09) 4150 3650
faksi (09) 3487 3715
sähköposti
mervi.venalainen@mielenterveysseura.fi

Ilmestyy neljänä numerona vuonna 2011
Vuosikerta 28 euroa
Kestotilaus 26 euroa
irtonumero 7 euroa
(sis. alv. 22 %)

Julkaisija

Suomen Mielenterveysseura
Koulutuskeskus

Kustantaja

SMS-Tuotanto Oy
27. vuosikerta, ISSN 0782-7210

Kirjapaino

AO-PAINO, Mikkeli

Ulkoasu

Mainostoimisto Visuviestintä Oy
Taina Ståhl

Kuntoutuspsykoterapia laajenee

Tämän vuoden alusta tapahtui merkittävä muutos psykoterapiapalvelujen saatavuudessa. Kansaneläkelaitoksen (Kela) harkinanvaraisena kuntoutuksena korvaama psykoterapia muuttui lakisääteiseksi kuntoutuspsykoterapiaksi. Näin ollen määrärahojen niukkuus ei enää rajoita uusien ammatilliseen kuntoutukseen tulevien asiakkaiden pääsyä psykoterapiaan.

Terapian myöntämisedellytykset säilyvät ennallaan. Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan 16–67-vuotiaalle vakuutetulle, jos asianmukaisesti todettu ja diagnosoitu mielenterveyden häiriö uhkaa hänen työ- tai opiskelukykyään. Kuntoutuspsykoterapian tavoitteena on tukea ja parantaa kuntoutujan työ- ja opiskelukykyä. Kuntoutuksella turvataan työelämässä pysyminen tai sinne siirtyminen, työhön paluu tai opintojen edistyminen.

Psykoterapiana annettavaan ammatilliseen kuntoutukseen pääsyn edellytyksenä siis on, että henkilön työ- tai opiskelukyky on mielenterveyden häiriön vuoksi uhattuna. Kuntoutuspsykoterapia ei kuitenkaan ole mielenterveyden häiriön ensisijainen hoito. Kuntoutujalla tulee olla psykiatrisen diagnoosin saamisen jälkeen vähintään kolme kuukautta jatkunut hoitosuhde, johon sisältyy tarpeellinen lääketieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito. Lääkehoitoa ei kuitenkaan ole tarvinnut aloittaa.

Kuntoutuspsykoterapian tarpeen toteamisen tulee perustua yksilölliseen tarpeen arvioon ja kuntoutussuunnitelmaan. Muiden hoito- ja kuntoutusmuotojen, esimerkiksi kriisiterapian tai aikarajoitteisen lyhytterapian mahdollisuudet tulee olla selvitettyinä ennen kuntoutuslausunnon kirjoittamista. Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan enintään 80 kertaa vuodessa ja kolmessa vuodessa enintään 200 kertaa. Kela tukee myös terapiaa, joka toteutuu vähintään 25 kertaa vuodessa.

Lainmuutoksen yhteydessä Kela on laajentanut korvattavien psykoterapiamenetelmien kirjoa. Kuntoutusterapia voi olla yksilö-, ryhmä-, perhe- tai paripsy-

koterapiaa tai kuvataideterapiaa. Lisäksi 16–25-vuotiaille nuorille terapia voi olla musiikkiterapiaa. Psykoterapiaa voi antaa terapeutti, jonka koulutuksen Valvira (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto) on hyväksynyt ja jolla on oikeus käyttää psykoterapeutin ammattinimikettä. Lisäksi Kela edellyttää, että terapeutilla on koulutus siihen psykoterapiaan, jota hän asiakkaalle antaa.

Tämä viimeinen kohta on herättänyt palvelujentuottajien – erityisesti perheterapeuttien – keskuudessa paljon keskustelua. Koulutuksen kautta saadun pätevyyden merkitystä ei varmaan kukaan ole kiistänyt. On kuitenkin kysytty, eikö perheterapian menetelmin ole mahdollista hoitaa myös yksittäistä henkilöä. On myös kysytty, eikö perheterapeuttien koulutukseen sisällykään riittävästi pariterapian tekemiseen pätevöittäviä sisältöjä niin, että myös perheterapeutit voisivat antaa pariterapiaa.

Keskustelua seurattessa on tullut sellainen kuva, että olennaisin kysymys on jäänyt kysymättä. Se on: Minkälainen olisi sellainen mielenterveyskuntoutujille annettavan ammatillisen kuntoutuksen tavoitteita toteuttavan kuntoutuspsykoterapian muoto, jossa sovellettaisiin perhe- ja paripsykoterapian menetelmiä? Mikä olisi tällaisen terapian kesto ja toteuttamistavat ja mitä osaamista se edellyttäisi palvelujen tuottajalta? Sekä perheterapioita että pariterapioita on monenlaisia. Ne on usein fokusoitu lyhyiden akuuttien kriisien hoitamiseen. Kelan palveluntuottajiksi tahtovien perhe- ja pariterapeuttien tulisi kehittää mielenterveyskuntoutujien pitkäkestoisen kuntoutuksen tarpeisiin soveltuvia terapiamenetelmiä ja niiden osaamisvaatimuksia. Tämä olisi hyvä pohja keskustelulle lisäkoulutuksesta ja sen sisällöistä.

Jarl Wahlström
jarl.wahlstrom@psyka.jyu.fi

Perheterapia-lehti on perheterapiaa ja perhe- ja verkostokeskeistä työtä tekevien terveydenhuollon, sosiaalihuollon, opetus- ja kasvatusalan sekä sielunhoitotyön työntekijöiden ammattilehti. Lehti julkaisee artikkeleita käytännössä ja tutkimuksin koetelluista perheterapian ja muiden psykoterapian suuntausten eri työmuodoista ja terapiatyön kehittämisen kannalta kiinnostavista uusista teoreettisista pohdintoista. Lehdessä julkaistaan myös kirjoituksia terapiatyöhön liittyvistä hankkeista. Lisäksi julkaistaan katsauksia, tapausselostuksia, kirjallisuusarvioita, haastatteluja, kongressiselosteita ja uutisia. Lehti on myös tietolähde organisaatioiden ja sosiaalisten systeemien käyttäytymisestä ja kehittämisestä kiinnostuneille.

KÄSIKIRJOITUKSET

Artikkelit

Lehden artikkeliosastoon tarjotut käsikirjoitukset arvioidaan. Käsikirjoitusten tulee olla tiiviitä ja ilmaisultaan viimeistelyjä. Niiden suositeltava laajuus on 3 000–5 000 sanaa. Käsikirjoitukset toimitetaan sähköpostin liitetiedostoin päätoimittajalle osoitteella jarl.wahlstrom@psyka.jyu.fi Teksti kirjoitetaan 2-väliskelellä (28 riviä liuskalle) ja molempiin reunoihin jätetään 3 cm:n marginaalit. Vasen marginaali tasataan, oikea ei. Ar-

tikkeliin mukaan liitetään noin 100–200 sanan pituinen tiivistelmä. Lisäksi kirjoittajan tulee erillisellä otsikkolehdellä ilmoittaa nimensä, oppiarvonsa, ammattinimikkeensä, työpaikkansa, työ- ja kotiosoitteen, puhelinnumeron ja sähköpostiosoitteensa.

Muut käsikirjoitukset

Hankkeita esittelevät käsikirjoitukset ja muut käsikirjoitukset toimitetaan lehden toimitukseen sähköpostin liitetiedostoina osoitteella

hannele.hannukainen@mielenterveysseura.fi

Tekstin muotoilu ja kirjoittajatiedot kuten yllä.

Aineisto tulee toimittaa seuraavan aikataulun mukaan: nro 1 – 28.1., nro 2 – 21.4., nro 3 – 19.8. ja nro 4 – 4.11. mennessä.

KUVIOT JA TAULUKOT

Jokainen kuvio ja taulukko numeroidaan ja otsikoidaan. Kuviot ja taulukot sijoitetaan kukin omalle paperilleen, johon merkitään myös kirjoittajan nimi ja kirjoituksen otsikko. Käytetyt lyhenteet tulee selvittää.

LÄHDEVIITTEET

Lähdeviitteiden merkitsemisessä noudatetaan American Psychological Associationin antamia ohjeita:

Käytetyt lähteet merkitään **tekstiin** ilmoittamalla tekijä ja lähteen vuosiluku suluisa, esim. (Gergen & Gergen 1991).

Suorat sitaattit kirjoitetaan **alkuperäiskielellä**, jolloin ilmoitetaan myös lähteen sivunumero, esim. (Haarakangas 1989, s. 25).

Lähdeluettelossa lähteet (esimerkkinä kirja, kappale toimitetussa teoksessa, aikakauslehtiartikkeli) ilmoitetaan **aakkosjärjestyksessä** seuraavasti:

Foerster, H. von (1981). *Observing Systems*. Seaside, CA: Intersystems Publications.

Gergen, K. J. & Gergen, M. M. (1991). *Toward Reflexive Methodologies*. Teoksessa Steier, F. (toim.) *Research and Reflexivity*. London: Sage.

Haarakangas, K. (1989). Kriisiryhmä auttaa ihmisen hädässä. *Mielenterveys* 4, 24–28.

JULKAISUOIKEUDET

Lehden julkaisija Suomen Mielenterveysseuran Koulutuskeskus pidättää oikeuden julkaistuihin kirjoituksiin. Oikeuksien pidättäminen koskee tieteellisesti arvioituja artikkeleita. Kirjoitusten käyttöluvia koskevissa asioissa pyydetään kääntymään vastaavan päätoimittajan puoleen.